

Politik Bilim

“Yöneteni Hoşgör Yönetilenden Ötürü”

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; harunaykutgoker@gmail.com

Herkes duysun: ‘Faruk A. Yarman üretmeye devam ediyor hâlâ.’

Başlık, Dr. Faruk A. Yarman’ın kitabının adı (Nergiz Yayınları, Temmuz 2013)... ‘Yönetimi / yönetmeyi’ konu alan kitabına, Yunus Emre’nin “*Yaratılanı hoş gör, Yaradan’dan ötürü*” deyişinden esinlenerek bu adı vermiş. Birçoğumuz için zor paylaşılabilir bir mesaj... Günümüz Türkiye’inde ‘yöneteni’ ‘yönetilenden’ dolayı hoş görebilmek için galiba bir ‘Faruk A. Yarman’ olmak; tıpkı onun gibi, **felsefenin derinliklerinde ‘volta atabilmek’ gerek...** Yarman, kitabının “*Yönetim Biliminin Varoluşçu Eleştirisi*” başlığını taşıyan son bölümünde bunu yapabiliyor. Onun hoşgörüsü, felsefenin ince süzgecinden geçen aklın ürünü...

Uç teknolojilerin / kritik teknolojilerin egemen olduğu bir alanda çok başarılı bir şirket yöneticisi olarak tanınan Yarman, kitabında sâdece ‘şirkette yönetim’ meselesini ele almıyor. Mikro düzeydeki yönetim meselesiyle makro düzeydeki yönetim meselesi arasındaki bağlantıları kuruyor. Şirket yönetimini ‘halkın / devletin / ülkenin yönetimi’ sistemik bütünlüğü içinde ele alarak bu iki farklı düzeydeki yönetim anlayışları arasındaki etkileşimi irdeliyor. Bunu yaparken de konuya, her iki düzeydeki tarihsel gelişim çerçevesinde yaklaşıyor. Bu bağlamda, yönetim bilim ve tekniklerindeki gelişmelerin ve günümüzdeki şirket yönetimi anlayışının, Sanayi Devrimi’nin ve onu izleyen çağın ürünü olduğunun altını çiziyor. Bu tarihsel süreçte, şirket yönetimlerinin, üretim, üretim ilişkileri ve teknolojideki gelişmelere bağlı olarak, makro düzeyde yeniden şekillenen yönetim anlayışlarından bağımsız şekillenmesi düşünülmemeyeceği için, şirketler düzeyindeki eleştirel bakışını, makro düzeydeki -daha açık bir ifadeyle ülke düzeyindeki- yönetim anlayışlarına da çeviriyor.

Özellikle günümüz şirketlerinde uygulanan yönetim tekniklerini-yönetim yaklaşımlarını bu geniş bakış açısıyla ele alırken, elbette kendi zengin deneyiminden de büyük ölçüde yararlanıyor. Bu deneyimler önemli; çünkü salt bilimsel bilgi ve teknolojik yeteneklerle donanmış bir beyne değil, aileden gelen sağlam bir kültür zemini üzerinde geliştiren bir beynin pratiğine de dayanıyor. O beyin kendi pratiğine de eleştirel açıdan bakabiliyor.

Yarman’dan daha fazla söz etmek istemiyorum. Nasıl olsa, bilişim dünyasına ya da savunma sanayiine yakın olanlar, o çevrelerin insanları Yarman’ı çok iyi tanıyorlar; olağanüstü yeteneklerini; mühendis, araştırmacı ve bir şirket yöneticisi olarak başardıklarını biliyorlar. Siyasî iktidarın ve dayandığı güçlerin TSK’da köklü bir kadro harekâtı yapmasına imkân veren düzmece davalara karıştırılması dolayısıyla, o çevrelerden olmayan CBT okurları da onun varlığından haberdar oldular; uğraş alanlarını öğrendiler. En iyisi, kitabından, o sözünü ettiğim eleştirel bakış açısıyla makro düzeydeki yönetim meselesine sığramada bulunduğu kısa bir bölüm sunarak bu haftaki konumuzu noktalayalım:

“Demokrasi, mükemmel yönetim tarzıdır. Ama mükemmel soyut bir kavramdır. Mükemmel demokrasi de, değerleri de gerçekte erişilmezdir. Demokrasi aslından eksildikçe oyunun kuralına göre hâkim olan çoğunluk önce kolektif amaç ve değerleri kendininkilerle değiştirir; sonra da onun koyduğu çerçeveden sapan azınlığı önce tehdit, sonra taciz, en sonra tasfiye eder; özgürlüklerini sınırlar, canını alır, hatta neslini tüketir. Yönetime hâkim olan yöneticiler -iktidarlarından emin oldukça- toplumsal kanaat önderlerini hiçe sayar, hatta onları kendilerine tehdit görürler. Böylece kulakları tıkanır; dalkavuklardan başkasına tahammül

edemez olur ve en sonunda onlarla kuşatılırlar. Bir bakarsın erdemin en ölçülü fısıldamasına bile aslanlar gibi kükrer yönetici: 'Herkes kendi işine baksın!' Hâlbuki eleştiriye kapanan yollar toplumu tükeniše, onu bu tükeniše sürükleyenleri de tarihin mezarlığına götürür." (age. s. 452.)

CBT. 06 Eylül 2013